

Looduskaitsepäev

Trimene looduses -
loodus inimeses

õpet. Jõeveer

Haljala Keskkool

Rakvere raj.

juuni 1983

Tissijuhatus.

Haljala Keskkoolis tähistati 6. mail
1983. aastal looduskaitsepäeva teemal
"Inimene looduses, loodus inimeses."
Üritus koimus 5 el. ruumis. Klassi
olid väga panded stendid "Linn ja
loodus" ning "loomariik ja aedus".
Klassi es seisis suur põrandavaas
rohelistest eestega ja kolm lillekorvi.
Koridoris oli näitus "Raamatuid loo-
dusest".

Üritusest osa võtma olid kutu-
tud Võsu S-kl. Kooli, Rannikvere
S-kl. Kooli ja Kaspri S-kl. Kooli
õpilased.

Looduskaitsepäeva sümboliks olid
Taimva Tordejeva - akenmaa Rakus-
pargist ja jahindusela juhataja-
Rakvere Metsandusandist.

Ürituse eesmärgiks oli huvi ärata-
mine looduse vastu ja teadusliku
vaate kujundamine inimese osa
kohta looduses.

looduskaitseväeva ettevalmistamisest
rõtsid osa kooli metskond, kirjandus-
ring ja kunstiring. Nimetatud
ringid on tihti korvaldanud ühi-
seid üritusi. Meelejäätavamateks
on olnud kirjandusringi ja kooli-
metskonna ühine laagri muutjäl-
ling kunstiringi ja koolimetskonna
ühine ekskursioon Tallinnasse,
kus külastasime Looduse muuseumis
näainäitust.

Arvan, et üritus tähtis oma es-
märgi

Lava.

1. Arvamine - S. Heinala
2. Lohemaa Sakrusparu - S. Gordyera
3. Krista Kõrreva

Mits kitsib ja vajab majavartis
konna ja västikut

Sõnajalgade saht on jänese põõsas
ja hundi ase

Mits vajab kitsi ja põtra

Sügaral mitsas on karu kodu.

4. Referaat „Karu” - Ina Lillakas
5. Ovalooringuline luuletus „Karu” -
Tiina Smirnova
6. Referaat „Metsik” - Lea Kuvrits
7. Ovalooringuline luuletus „Metsik”
Tiina Smirnova
8. Referaat „Jänis” - Regina Antois
9. Ovalooringuline luuletus „Jänis”
Tiina Smirnova
10. Referaat „Põder” - Elli Saar
11. Ovalooringuline luuletus „Põder”
Tiina Smirnova
12. Referaat „Mitsloomad ja mütoogia”
Mika Riisik

13. 18 kl. õpibaste mortaraj "Inimene looduses, loodus inimeses"

14. Krista Korkma ja Anneli Lassus loevad ette mulispea looduses rüürajale (Iga esavõlja saab ühe mulispea)

15. Krista Korkma
Maakeva on vägu suur pall,
veidi muhulik
oma mägede ja tasandikega.
Ainult et palli
võib kuigi keemlase rötta
ja õelda:
"Su on minu,
teen sulle, mida tahad."
Maakeva kohta ei tehi
kuigi õelda:
"Minu. Teen, mis tahad!"
Maa on kõigi oma
Igaühel peab jätkuma
sirsinat talvast
ja päikesest.

16. Anni Lassur

9. mail tähistame sõda-
päeva. Sel päeval seisatame
monumendi ääres näitavad sõja-
mehed, kelle mälestusmärgel
algu toendis, et me ei unusta
kaskid sõjapäevi

17. Krista Korkma

L. Hainalu muhtis. Muusikaal⁴

18. Anni Lassur

Palun pioneerirühmade esindajatel
viia lilled rahvahall

19. Pioneeritruudi, Noor loodusõber⁴
tunnustuste kätte andmine. (13 õpil.)

20. Julindusala juhataja sõnavõtt

21. Parimale loodusõprade autasustamine

22. Lõputamine - S. Saikla

23. Püüde istutada kooli ette

EDDABOBIKA
MUSEUM
FOND 1983-4

Lisad.

Inimene looduses, loodus inimeses.

On olemas inimese vaimne, tööline, kaardatute vaimne, mida loeti enne inimesest ja loetakse ka pärast teda. Selle suuri, elava ja igapäevase vaimse lugemise on aga väga raske töö. Nõnda süttub, mis inimese, kelle kogu tegevuse lipukirjandus on — vähima vaimuga suurim saavutus — on teinud endale erilise vaimu, punkt inimese vaimu, mida loeb ainult tema ise kõrg loomade seas. Et aga inimese ise on püsivalt osa töölist kaardatute kaardatust — loodusest, siis ei saa tema inimese vaimu muud olla kui inimese vaimu, mis loob kaardatute kaardatust.

Kes sa oled inimese?

Sa oled
 vaimne,
 õpilane,
 tööline,
 põllumes,
 inimese.

laulja,
 tahtsija,
 taevatähtedeni jõudnud kosmosaani,
 pagude saladusteni jõudnud leiutaja
 leed ära unusta!

Ja olud suure looduse laps.
 Juba su ema ja isa,
 su vanavana ja vanavan,
 need rohkem aga nende emad ja isad
 mõistad seda.

Põlvest põlre, ajast aega tuleb seda mõista
 ja suurt loodust,
 Idu andjat,
 pühaku püha.

Leivapuru ei pühita põrandale,
 raud puupisale.

Tulle ei sülitata, pühita allika kohale ei
 kummardeu keegi õlivi ämbriaga.

Alidagi tuliseb sinus inimlaps,
 läbi aegade kui pühikus.

Kuula, kurdas keised keemised!

Tihedus on tume,
 alati tööne - tööne,
 alati vagusapõsine,
 jäulenõttia ta jume.
 Tumerda muusika sõna
 manitsus, tark ja iolus;
 vallatust tihed ei tehi
 koerus, mu lapsid, on lüüa!

Kuula, mida koshub kasevits!
 (Lühitutv "Kasvise" lühit. slaid.
 salu kogust "Lühit. lühit. juad"
 lk. 54, Tlu. 1969)

Mis nagu loodus läbi aegade on
 mõjutanud inimest: õpetanud, millal
 külvata, millal lõigata, millal puud
 langetada, millal kaja välja lasta,
 mis on loodus mere rahva kirjanduse
 tuleand mitte ainult ilutsema, tema
 päevast on südamet rakkutatud, muist
 tuntuud, sest seal kus tegutses in-
 mene, on tema tegude järged.
 Kas kasvab või kahjub? Kas seda
 igavõrd teab?

44
Valuga sünnivad metsid mard.
Südamest välja
originaal kiituse juured.
Hõõra südaant
ja hõõra hinge kui saad!

Seisad väljajumitud lepikeis ei.
Su mõõdupuu on murtud su seis.

Ränk on otsida lapsia lepikeist
iseenda ja ilmaga lepikeist.
Ränk on saamisestõnu,
realus kaotuserahk.

üle murakasode,
üle ajapööde
astus ligi ragune õõ,
häälitu oma murakamuru,
kui üks kuu on päeval majasool
sõtkunud?

perreperemehi piljatis,
on üks kuu päeval ajapersi sisse talla-
ruud.
ja veel muud, ja veel palju muud.

Õõ avab oma põhjatud silmad,
vaatab su sisse ja küsib,

kas sa nõõdunud päeval
 jätsid magasoo sõtkumata
 ja ilava elava

Mure su pävast, maa ja mulla, puu ja lille,
 on loojat seundunud
 Arm su vastu ja imitus on aidanud
 laulusid luua

(Taul loodusest)

Ei ole vist puud, lille ega loodu,
 millest mure ei ole taulu

Tihane lendab mu aknale ...

Tule, telli kirkused ...

Mis laulubaine lahesti -

öörik, öörik! -

käib kullakuli südame?

öörik!

Korvaga merlevad aias nurmekanatäpid...

Laus sinitüba

ja valge rind,

lind ühis helled,

mu pääsulind - -

Sinn - saun, sinn - saun,
 sin on värske raiidaku.
 Ärge minge puude vaigi,
 laigedal on rohkem maaju...

(Laul mõnest loelust)

Kanarikus kassasa,
 saunla seile siigusa,
 olen rõõmelise.
 Kassabast rukkimõõsi...
 Siis kassitapu ralgid laigud
 kui lumelitid põlluteil...
 Ja sina,
 kullerkupp, kullerkupp,
 olud mu aratusküll...
 Keskil hangede lumekilluke
 sinikommielis värselt kõlbas...

Pilisügisene armutu õõ
 üle tühja ja lumetu raunna.
 Rasta lohutuin tund - aga vaata,
 on sellilgi õõl oma lill.
 Silverhendest plinkivas kinnas
 kuuresside võbeleard sõnu.
 valkab

Inimene looduses, loodus inimeses -
 nii elamo ja elama peame ja pühadust
 luuakse peame

tei murdu
 ei mullast sul süzi enam suunt lugu,
 kui kõndma õpsid paratitide peal
 ja linn kasvab mits ette,
 silmad ei näa läbi suitside.

Inimene, suure looduse laps,
 tea, et sinu oma

su ainus Jaavaskoda,
 Veivilasku ja Matjamaa,
 Risti, Oyaku, Kalkuküla,
 Avariti tei ülyasti,
 Puhkaleiva ja stäänimusti,
 Lustivere ja Kärevere,
 Aruaküla ja Sägera
 Ilumetsa ja Piivakpa,
 Zina mu ellamaa, Keitamaa!

See on teie! Ja resi ja lilli!
 Ja mits ja põlde!
 Ja linnikauku!
 ja mits loomavastandus!
See ta on sinu oma.

AMERICAN
MUSEUM OF
NATURAL HISTORY

Mulispua

L. Hainsalu

Surnud sõdalasi
rohuliseid kalmul
mulispua

Tangitapitunde
tolmuvallid pöörd
mulispua.

Tankitöjakraavi
nohtukassanud kaldas
mulispua

Käisin, seisatasin,
noppisin nad kimbust,
mulispua.

Kanda nüüd ei jäusa:
õisi arutumat,
mulispua.

Kajutavad vaskult
suule, südamele:
mulis pu!

Handwritten mark or signature

**Kui sa looduses liigud,
siis pea meeles . . .**

Kui nupid kassikäpa,
siis ära viska teda ära.

Kui pajukoor on kevadel lahti,
ära tee liiga palju vilepille.

Kui korjad kullerkuppe,
ära neid arutult korja,
et hiljem osa minema viskad.

Kui sirelid õitsevad ja sa õnne otsid,
ära oksi katki murra.

Kui leiad linnupesa,
ära mine talle liiga lähedale.

Kui kõnnid põldude vahel,
ära rapsi käega viljapäid maha.

Kui sa kalamees oled ja su õnge otsa
hakkab veel väikene kala,
siis lase ta vette tagasi.

Kui sa vähile tahad minna,
siis suru see soov endas maha,
sest vähke ei tohi meie veekogudes püüda.

Kui sa lõket teed,
siis jälgi hoolega tuleohutuse nõudeid.

Kui sa seeni korjad,
siis ära neid võta koos juurtega
sambla seest välja.

Kui mustikale või pohlale lähed,
siis lase näppudel kiiresti käia.
Ära võta kaasa marjakombaini,
sest see tirib ära tulevased õiepungad.

Kui linnuke on talvel näljas,
ära teda unusta.

Kui sul on koer või kass,
siis ära lase neid hulkuma.

Pitaneicon

Haigjala Laskkooli õpetaja Anna Jõereeri kursustööle „Inimene looduses, loodus inimeses“.

Kursusetööna on esitatud klassikalise ürituse, looduskaitsepäeva kirjeldus.

Looduskaitsepäev teemal „Inimene looduses, loodus inimeses“ toimus 6. mail 1983.

See päev oli hästi ette valmistatud. Õpetaja Jõereeri juhendamisel valminud referaadrid olid huvitavad: kuulajad said teada mitmesuguseid lugusid ja tähelepanekuid loomadest.

Ilus oli looduskaitsepäeva ühendamine väidupühaga.

Milδείääraks kujunes see päev osavõtjatele veel selõttu, et iga osaleja sai mälestuseks „Looduses liikumise mellepea“.

Praktilisi tööna toimus sellel päeval suure istutamise kooli maa-alale.

Õpetaja Jõereeri korraldatud looduse teemalised õhtud ja muud ülevõtmised on alati õnnestunud ja almid läbi mõeldud.

Loodusesõprade ringi töö on pidevalt

ühendatud raamatusepärade ja kunstiringiga.
Ka selle looduskaitsapäeval oli looduse teema-
line montaaž kirjandusringilt, meelepeade
kaaned kujundatud kunstiringi poolt.

Käesoleva kursusetöö aluseks olnud loodus-
kaitsapäeva ettevalmistuse ja läbiviimise kohta
sai öelda: päev õnnestus täielikult, midagi
selles teisiti teha poleks olnud üi vajalik ega
võimalik.

Osavõtjatele andis ta meeldiva elamuse.
Õpilasi, kes said seotud referaatide, mon-
taaži või näituse kujundamisega, lähen-
das ta loodusele. Igati oli omal kohal
pieneeriinstruktori „Looduse sõber“ ühissis-
tuse kätteandmine just sellel päeval.

20. juuni 1983

Haljara Laskkooli
direktori asetäitja õppetöös alal
J. Heinley